

แนะนำหนังสือ

“Japanese Success? British Failure?”

Comparisons in Business Performance Since 1945” *

ไว จามรมาน”

ได้มีความพยายามอธิบายความสำเร็จของญี่ปุ่นในการพัฒนาเศรษฐกิจญี่ปุ่นกันมากมาย ทำให้เกิดข้อสงสัยมาว่า เอเชียควรจะเลือก Model แบบญี่ปุ่นใหม่ ปรากฏว่าประเทศในแถบเอเชียต่างมองญี่ปุ่นเป็นแม่แบบ มาเลเซียมีนโยบาย Look East ประเทศต่าง ๆ ในแถบเอเชียได้ ตั้งกระทรวงการค้าต่างประเทศ และอุตสาหกรรมอย่างเดียวกับ MITI ของญี่ปุ่น เพื่อดำเนินนโยบายอุตสาหกรรม ความคิดที่ว่า ญี่ปุ่นประสบความสำเร็จเพราะการวางนโยบายของรัฐบาล และการใช้มาตรการแทรกแซงอย่างมีประสิทธิภาพเป็นข้อสงสัย และถกเถียงกันมากกว่า ทำได้อย่างไร ภายใต้เงื่อนไขใดบ้าง

ทั้งประเทศญี่ปุ่นกับอังกฤษมีความคล้ายกันในแง่เป็นประเทศเกาะ อังกฤษเป็นโมเดลของ Rostow ซึ่งพัฒนาเศรษฐกิจปลายศตวรรษที่ 18 ญี่ปุ่นเป็นโมเดลของ Gerchenkron ซึ่งเป็นโมเดลประเทศกำลังพัฒนาซึ่งตามมาทีหลัง ต่างต้องพึ่งทรัพยากรจากภายนอกและขยายเศรษฐกิจโดยการค้าระหว่างประเทศ ในที่สุดทั้งสองประเทศก้าวเข้าสู่อุตสาหกรรมและการเงิน ญี่ปุ่นไล่ทันอังกฤษในปี 1980 ในทอมของรายได้ ประชาชาติต่อหัว ญี่ปุ่นเอาชนะอังกฤษในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ กล้องถ่ายรูป เครื่องจักรหนัก รถยนต์ แต่ยังไม่แพ้อังกฤษในอุตสาหกรรม เครื่องบิน สินค้าผู้บริโภค เช่น อาหาร เครื่องดื่ม และการเงินการธนาคาร รวมทั้งยา

นักวิชาการทั้งตะวันตกและตะวันออก พยายามเปรียบเทียบทั้งสองประเทศนี้ในแง่ โครงสร้างระบบบริหาร ลักษณะการผลิต ความสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับรัฐบาล การศึกษา การเงิน เทคโนโลยี และแม้กระทั่งวัฒนธรรม หนังสือเล่มนี้เป็นความพยายามของนักวิชาการญี่ปุ่นเองในการพยายามอธิบายความมหัศจรรย์ของการเติบโตเศรษฐกิจญี่ปุ่น โดยร่วมมือกับนักวิชาการอังกฤษในการจัดสัมมนา เสนอบทความความสำเร็จของญี่ปุ่น และความล้มเหลวของอังกฤษ จัดโดย London School of Economics เมื่อเดือนเมษายน ปี 1994 ทำการเปรียบเทียบ สาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศของญี่ปุ่นกับอังกฤษ โดยแบ่งบทความเป็น 5 ส่วน คือ รัฐบาลกับธุรกิจ การบริหาร การศึกษา การเงิน และกรณีศึกษา รถยนต์และอิเล็กทรอนิกส์

* “Japanese Success? British Failure? Comparisons in Business Performance Since 1945” edited by Etsuo Abe and Terry Gounvish, Oxford University Press, 1997.

” รองศาสตราจารย์ประจำคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนแรก บทความของ Etsuo Abe ได้ประเมินว่า รัฐบาลญี่ปุ่นทำหน้าที่เป็นมือที่สาม (Third hand) แบบเดียวกับกลไกตลาดที่มีมือมองไม่เห็น (Visible hand) ของ Chandler ทำการส่งเสริมและสนับสนุนการแข่งขัน กับบทความของ Jim Tomlinson เรื่อง ทำไมไม่มี MITI ในอังกฤษ บทความแรกจะแย้งกับแนวความคิดของ Kaplan (1972) Chamers Johnson (1982) ซึ่งเน้นการดำเนินนโยบายของอุตสาหกรรม ในปัจจุบันการแสดงความคิดที่คัดค้านเช่น Daniel Okimoto (1989) เห็นว่าบทบาทสำคัญที่สุดของรัฐบาลเป็นการฟังความเห็น และหาประจักษ์พยานกับภาคเอกชนในการดำเนินนโยบาย (Recipocal Consent) มากกว่าการแทรกแซงโดยนโยบายอุตสาหกรรมตามแบบของ Johnson หรือแม้แต่ David Friedman เห็นว่าญี่ปุ่น เติบโตจากอุตสาหกรรมเครื่องจักรใช้คอมพิวเตอร์มากกว่าปัจจัยอื่น ๆ และ Odagiri สนับสนุนว่ามาจาก สภาพการแข่งขันในตลาด และระบบการบริหารที่ดี ในบทความ Abe จึงให้ประเด็นสำคัญมากในการชี้ให้เห็นกับพฤติกรรมและรูปแบบรัฐบาลในรูปของมือที่สาม ซึ่งทำหน้าที่ช่วยกลไกตลาด บทความที่สองของ Jim Tomlinson เปรียบเทียบนโยบายอุตสาหกรรมระหว่างอังกฤษกับญี่ปุ่นในช่วงปี 1945-1970 เขาสรุปว่า ไม่ใช่ เพราะบทบาทของรัฐหรือกลไกตลาด นโยบายอุตสาหกรรมของทั้งสองประเทศมีทั้งส่วนสำเร็จ และล้มเหลว ขึ้นอยู่กับช่วงฐานะเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมืองเป็นสิ่งละเอียดไม่ได้

ส่วนที่สอง บทความของ Hidemasa Morikawa เรื่อง The Top Management of large - scale Enterprises in Post War Japan กับบทความของ Nick Tiratoo เรื่อง British Management 1945-64

บริษัทแบบอเมริกันมุ่งการผลิต บริษัทแบบอังกฤษเป็นแบบ Holding Company บริษัทแบบญี่ปุ่นเน้นการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทฤษฎีของ Chandler ไม่สามารถอธิบายรูปแบบของอังกฤษและอเมริกาได้ ลักษณะ Keiretsu, Zaibatsu หรือ Sogo Shosha เป็นเพียงรูปแบบแต่ในเนื้อหาจะต้องศึกษาว่าองค์กรทำงานกันอย่างไรแง่เครือข่ายความร่วมมือและการแข่งขัน Morikawa เห็นว่า ผู้บริหารของบริษัทญี่ปุ่นพยายามที่จะสร้างความปรองดองในที่ทำงานโดยวิธีการสร้างเครือข่ายของพนักงานมีฝีมือโดยการประสานงานกัน การทำ OJT และระบบการสื่อสารจากข้างล่าง ซึ่งทำให้สามารถสร้างคุณภาพ และประสิทธิภาพ และเขาได้เสนอข้อวิจารณ์ เพื่อหาแนวทางในการเปลี่ยนแปลงวิธีการบริหารแบบญี่ปุ่นให้ทันสมัย

Nick Tiratsoo ได้ชี้ให้เห็นว่า การบริหารแบบอังกฤษรับอิทธิพลจากอเมริกัน เน้นด้านการผลิต และมีความคิดล้าหลังในเรื่องสภาพแรงงาน และสถาบันผู้บริหาร

ส่วนที่สาม บทความของ Tamotsu Nishigawa เรื่อง Educational Change and In-Firm Training in Post - War Japan และ Marry B. Rose เรื่อง Education and Industrial Performance : Influences on British Experience Since 1945

การศึกษาของญี่ปุ่น เน้นการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และจริยธรรมในการทำงาน แต่เป็นระบบการเรียนแบบแม่พิมพ์ และท่องจำ ส่วนการศึกษาของอังกฤษมีความแตกต่างกันระหว่างโลกการศึกษากับโลกของความต้องการแท้จริงทางปฏิบัติของธุรกิจ Tomotsu Niskingana ชี้ให้เห็นว่าเมื่อญี่ปุ่นใช้ระบบเลือกคนจากความสำเร็จการศึกษา ในแต่ที่สถาบันการศึกษายังไม่สามารถสร้างคนให้ทำงานสายอาชีพได้ดี จึงทำให้บริษัทญี่ปุ่นต้องมีการฝึกอบรมพนักงานภายในเอง Marry Rose วิจัยพบว่า ระบบการศึกษาของอังกฤษเป็นเน้นด้านทักษะความรู้ มากกว่าทักษะการนำไปใช้ งบประมาณในด้านการศึกษามีมาก แต่ขาดการฝึกอบรมภายในบริษัท ซึ่งอังกฤษจะต้องให้ความสนใจในการฝึกอบรมมีคุณภาพ และสอดคล้องกับกลยุทธ์ของบริษัท

ส่วนที่สี่ การเงิน บทความของ Chikage Hidaka เรื่อง A Re - examination of Japan's Post-War Financing System และ Forrest Capie เรื่อง Finance and Industry in Britain after 1945 : Some Issues and Evidence

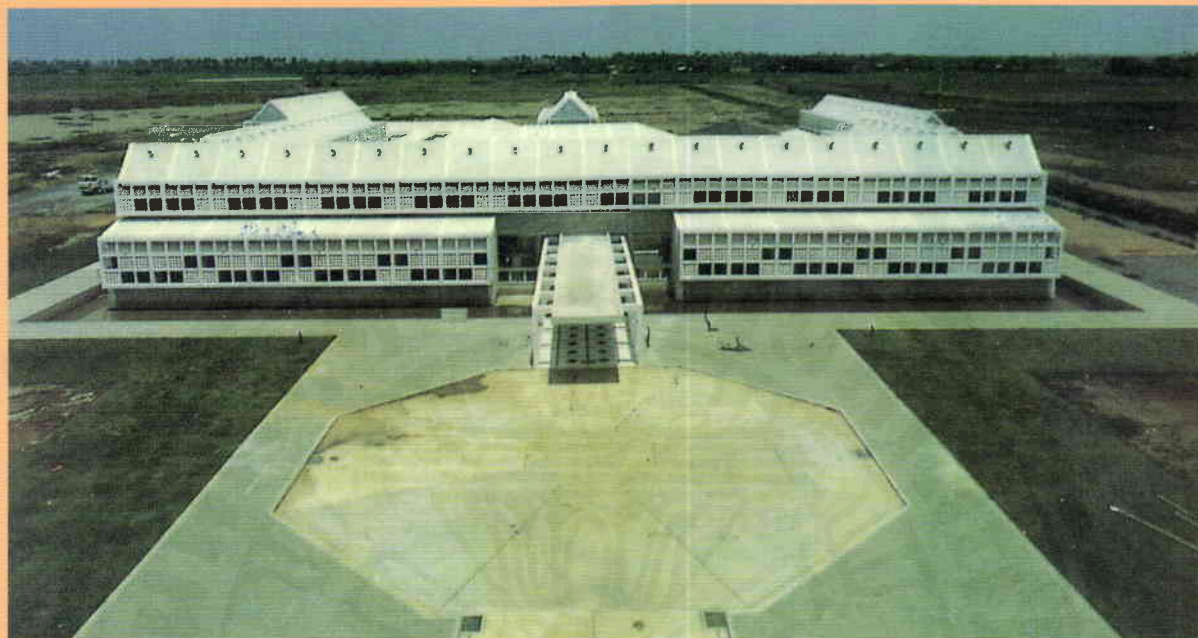
ระบบการเงิน ของอังกฤษกับญี่ปุ่นแตกต่างกันมาก ปัญหาของญี่ปุ่น คือ จะหาเงินมาให้อุตสาหกรรมลงทุนในระยะยาวได้ ในอัตราดอกเบี้ยต้องได้อย่างไร พฤติกรรมของธนาคารญี่ปุ่นพยายามให้กู้มาก (Overloan) และขยายการหาเงินออม ซึ่งก่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจ กลไกซับซ้อนนี้ทำอย่างระมัดระวัง และอย่างมีความรับผิดชอบ ส่วนในกรณีอังกฤษ การเงิน เป็นการแข่งขันระดับโลก อุตสาหกรรมของอังกฤษในหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีความอ่อนแอ เนื่องจากขาดการให้กู้ในระยะยาว ธนาคารพาณิชย์นิยมให้กู้ในระยะกลางหลังปี 1945 เป็นต้นมา ทำให้อุตสาหกรรมอ่อนแอ

ในส่วนสุดท้ายหนังสือ เป็นกรณีศึกษาอุตสาหกรรม รถยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือเล่มนี้เป็นนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ธุรกิจของอังกฤษและญี่ปุ่น นำเอาข้อมูลเศรษฐกิจ และธุรกิจมาศึกษาเพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ Etsuo Abe เป็นศาสตราจารย์วิชาการบริหาร จากมหาวิทยาลัยเมจิ Chikage Hidaka จากมหาวิทยาลัย ไทโยฮาชิ ไซไซ Tomotsu Nishigawa จากมหาวิทยาลัย ฮิโตชิฮาชิ Martin Campbell Kelly จากมหาวิทยาลัย Warwick Forrest Capie มหาวิทยาลัยธุรกิจเมืองลอนดอน Terry Gourvish จาก London school of Economics.

ญี่ปุ่นศึกษา

เจ้าของ	โครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
สนับสนุนโดย	มูลนิธิญี่ปุ่น สำนักงานประจำกรุงเทพฯ 159 อาคารเสริมมิตร ชั้น 10 สุขุมวิท 21 ถ.อโศก กทม.10110 โทร. 2608560-4
ที่ปรึกษา	รศ.ดร.เมธี ครองแก้ว, Mr. J. Komatsu
บรรณาธิการ	รศ.ไว จามรราน, ผศ.ยุพา คลังสุวรรณ
กองบรรณาธิการ	รศ.ดร.สมศักดิ์ เต็มบุญเลิศชัย, รศ.ดร.มาริสรา พงษ์ธนยนต์กิจ รศ.กมล ฉายาวิวัฒน์, อาจารย์ศุภลักษณ์ พรกุลวิวัฒน์ นางสาวสมรภัช ชัยสิงห์กานานนท์
ศิลปกรรม	อรัญ วะสี
ออกแบบปก	อรัญ วะสี
สำนักงาน	โครงการญี่ปุ่นศึกษา สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รั้งสิต ปทุมธานี โทร. 5160040-2, 5164967-9
จัดจำหน่าย	ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทร. 2216111 ต่อ 4190-4
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โทร. 224-1350 แฟกซ์ 2247358

*An Ideal Place for Seminars with Warm
Welcome In A Japanese Atmosphere*

AT
JAPANESE STUDIES CENTER

THAMMASAT UNIVERSITY
RANGSIT CAMPUS

Conference room

A.V. Room

Japanese garden

Facilities include main conference room, four seminar rooms,
recreational lounge, dining room and 30 twin-bedrooms with private baths.

FOR RESERVATION OR MORE INFORMATION, PLEASE CONTACT :

**JAPANESE STUDIES CENTER
INSTITUTE OF EAST ASIAN STUDIES
THAMMASAT UNIVERSITY, RANGSIT CAMPUS
TEL. 5160040 - 2, 5164967 - 9**